YoungstarsWiki.org

SUBMITTED BY
JeannineWeibel

ON
27.11.2012

★ ★ ★ ★ ★
Keine Stimmen

Kompetenču attīstīšana bērnībā un jaunībā

Šis dokuments sniedz jums nelielu ieskatu bērnu attīstībā, jo īpaši saistībā ar prasmēm. Mēs bieži vien pārāk daudz gaidām no saviem bērniem vai uzliekam viņiem pārāk lielu slogu. Arīdarbā ar bērnu grupām, kur mēs bērnus neredzam katru dienu, ir svarīgi zināt viņu attīstības līmeni.

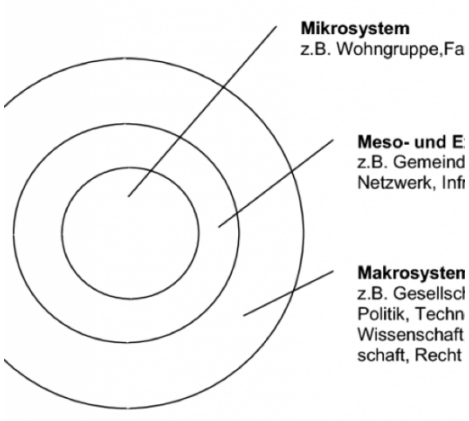
Mikrosistēma, mezosistēma, makrosistēma

Socioloģija iedala visus mūsu sociālos kontaktus sabiedrības modelī. Šo modeli sauc par mikro-, mezo- un makrosistēmu.

Mikrosistēmā mūs ietekmē ģimene un tuvākā apkārtne. To īpaši labi var redzēt bērnu audzināšanā. Bērns no šķirtajām ģimenēm, kurš ir piedzīvojis daudz strīdu, konfliktos reaģē citādi nekā bērns no pilnvērtīgām ģimenēm.

Mezolīmenī mūs ietekmē organizācijas. Tās var būt skola, jauniešu grupa, draudze vai citi sociālie tīkli. Jo īpaši jaunieši meklē atbalstu ārpus ģimenes. Viņi vēlas kļūt neatkarīgi. Jauniešu grupa ir lielisks līdzeklis, lai jau agrīnā vecumā ietekmētu bērnus. Mēs varam viņiem iedot svarīgus pamatus turpmākajai dzīvei.

Makrolīmenis ietver visu kultūru, tiesību sistēmu, politiku un sabiedrības normas. Makrolīmenis katrā valstī ir atšķirīgs, Šveicē tas pat atšķiras daudzos kantonos. Tipisks piemērs ir šveiciešu punktualitāte. Mums pat nav jāiziet ārpus Eiropas, lai saprastu, ka ne visi ir tik punktuāli kā mēs.

Socializācijas formas

Turklāt socioloģija izšķir trīs dažādas socializācijas formas. Tās ir primārā socializācija, sekundārā socializācija un terciārā socializācija.

Mikrosistēma, mezosistēma un makrosistēma attiecas uz katru vecuma posmu. Šīs trīs socializācijas formas ir iedalītas pēc vecuma posmiem.

Primārā socializācija

Tā ir aptuveni pirmie trīs līdz pieci bērna dzīves gadi. Bērns galvenokārt tiek socializēts ģimenē. Svarīga prasme ir komunikācija. Tās palīdzībā bērns var izpausties un iemācās izteikt savu gribu.

Sekundārā socializācija

Šis posms mums kā jauniešu grupu vadītājiem ir īpaši interesants. Sekundārā socializācija aptver bērnību, jaunību un agrīno pieaugušo vecumu – visus posmus, kad jaunieši nonāk saskarsmē ar sistēmām ārpus ģimenes.

Bērni mācās iekļauties makrosistēmā. Mēs, izmantojot jauniešu pulciņu, varam palīdzēt bērniem pārvarēt šo posmu. Piemēram, apzināti organizējot grupu spēles, lai viņiem būtu jāiekļaujas.

Tertārā socializācija

Tertārā socializācija sākas pieaugušā dzīvē. Šis posms ietver profesionālo darbību un ģimenes veidošanu. Tomēr šis posms nav saistīts ar darbu ar jauniešiem.

Bērnība no 6 līdz 11 gadiem

Interesanti fakti par šo vecumu

Lielākā daļa vairs netic Ziemassvētku vecītim. Bērni kļūst reālistiskāki un viņu domāšanas struktūra attīstās. Attīstās loģiskā domāšana, un komunikācijas prasmes ir ievērojami uzlabojušās.

Šajā vecumā bērni labprāt sīki stāsta par to, ko ir piedzīvojuši. Viņi spēj rīkoties secīgi un saskatīt sakarības.

Mazbērni un bērni, kas sāk iet skolā, visu redz no egocentriskas perspektīvas. Viņi uzskata sevi par savas dzīves centru un vēl nespēj iejusties citu cilvēku vietā. Vidējā vecumā viņi iemācās būt empātiski. Viņiem attīstās spēcīga taisnīguma izjūta. Piemēram, viņi nespēj saprast, kāpēc kāds, neieguldot lielāku pūli, vienkārši tāpat saņem vairāk šokolādes.

Šajā vecumā bērni iemācās spēlēties grupās. Viņiem vēl nav īstas lojalitātes pret grupu. Var gadīties, ka bērns vēlas spēlēties viens pats un tā arī dara. Laika gaitā tas mainās (aptuveni 3. klasē). Bērni

iemācās būt daļa no grupas un sadarboties sociālajā līmenī. Tāpat viņi iemācās būt lojāli un neziņot viens par otru (aptuveni 4. klasē).

Attiecībā uz jauniešu grupu

Ir svarīgi uzmanīgi klausīties bērnos un netraucēt viņus. Bērniem ir jāstāsta par to, ko viņi ir piedzīvojuši.

Esiet godīgi pret bērniem. Ja kāds ir paveicis vairāk, viņam arī jāsaņem vairāk, un otrādi. Neapšaubiet viņu jauno taisnīguma izpratni bez iemesla.

Grupu spēlēs neceriet no bērniem pārāk daudz. Viņiem patīk spēlēt grupā, taču viņi nevar uzreiz identificēties ar grupu. Tomēr ļaujiet bērniem arī brīvi darīt kaut ko citu, nekā esat plānojuši. Kaut ko, ko viņi var darīt vieni paši, bez citiem bērniem.

Bērni labprāt ziņo, jo viņiem vēl nav izveidojusies piederības sajūta grupai. Grūti kļūst tad, ja jūsu grupā ir gan attīstītāki bērni, kuri ziņošanu uzskata par pārkāpumu pret grupu, gan lēnāki bērni, kuriem ziņošana vēl šķiet normāla. Centieties būt godīgi pret abām pusēm un neaizvainot nevienu.

Ticības attīstība

Ticība kļūst arvien svarīgāka, jo pieaug zinātkāre. Šajā vecumā bērnus vēl ļoti labi var aizraut ar stāstiem. Tomēr, ja bērna aprūpētājs ir neticīgs, pastāv risks, ka bērns uzskatīs Bībeles stāstus par nepatiesiem vai pat par pasakām. Skolēns par „reālu" uzskata to, ko var novērot, dzirdēt vai uztvert ar maņām. Grūtības rada tas, kā bērnam izskaidrot, ka arī neredzamais Dievs ir reāls (Rom. 1:4–6).

Bērnībā parasti vecāki ir vissvarīgākās aprūpes personas. Apmēram 10–11 gadu vecumā bērni sāk apšaubīt vecāku uzskatus un ieklausīties citu tuvu stāvošu pieaugušo viedokļos.

Daudzi bērni nespēj skaidri nošķirt dabas zinātnes no kristietības, tāpēc viņi sadala savu dzīvi divās daļās. No vienas puses, ir svētdienas skola, kurā tic Jēzum un stāsti ir realitāte. No otras puses, ir skolas dzīve, kurā tic Lielajam sprādzienam. Kamēr šīs dzīves nesakrīt, lielākajai daļai bērnu nekas netraucē, ka ne viss ir pilnīgi pareizi.

Bērniem, kuri jau agrīnā vecumā iemācās uzticēties, šajā vecumā ir vieglāk. Viņiem ir vieglāk uzticēties pieaugušajiem, piemēram, skolotājiem, ka tie saka pareizo. Bērniem, kuri auguši bez uzticības, dažādās dzīves situācijās ir grūtāk.

Bērni ir neticami aktīvi. Šajā vecumā darīšana un esamība neizbēgami iet roku rokā. Ticība, kas izpaužas tikai domāšanas un jūtu līmenī, viņiem ir neiedomājama. Viņi vēlas darīt lietas, kas patīk Jēzum. Mācīšanās caur darīšanu ir ne tikai pedagoģiski pareiza, bet arī teoloģiski pamatota.

Attiecībā uz klusuma brīdi/lūgšanu/iedvesmu

Lūgšanu brīžos izmantojiet teātra elementus, priekšmetus vai attēlus. Jāpievērš uzmanība tam, lai pārāk neuzsvērtu Bībeles brīnumus. Bērni tos ātri ieliek pasaku kategorijā un pusaudžu vecumā izdzēš no atmiņas kopā ar Sniegbaltīti un septiņiem rūķīšiem. Stāstu galvenajā uzmanībā vienmēr jāizceļ Dieva mīlestība un tas, ka Viņš vēlas būt mūsu draugs.

Jauniešu grupas vadītājam ir jāpieņem un jāatzīst attīstības psiholoģijas teorijas. Pārmērīga slodze bērnam jau agrīnā vecumā nodara vairāk ļauna nekā palīdz viņam attīstīties.

Starp citu, jāpievērš uzmanība tam, ka bērni, kas jaunāki par 11 gadiem, vēl visu saprot tieši tā, kā to saka, piemēram, „Jēzus klauvē pie tava sirds”. Bērni var saprast, ka Jēzus patiešām klauvē pie sirds vārstulītes. Šajā nozīmē labāk būtu teikt: „Jēzus vēlas būt tavs draugs”.

Vadītājam ir jāpievērš liela uzmanība tam, lai nepareizi neinterpretētu bērnu reakcijas uz evaņģēliskajām vēstīm. Ja, piemēram, bērns vienkārši sēž garlaicīgi un izrauj pāris zāles stiebriņus, tas automātiski nenozīmē, ka viņš neko neuzņem. Parasti bērnā noris process, un ir nepieciešama pacietība, līdz tas ir pabeigts.

Izmēģiniet arī reiz kopā ar bērniem izdzīvot kādu stāstu no Bībeles. Piemēram, dodieties kopā pie akas un iztēlojieties, kā jutās Jāzeps. Vai arī veiciet ar viņiem kādu citu pieredzes pedagoģijas programmu.

Kompetences saraksts

z	Sachkompetenz*	Selbstkompetenz	Füh tenz
	Schöpfung in vollen Zügen erleben	Wirklichkeitsbezo-gen	Für al s
mp-	Dinge basteln, Feingefühl	Denkhorizont erwei-tert sich, jedoch li-near	Ordi
	Musische Fähigkei-ten entwickeln sich	Lernmotivation in der Regel hoch	Sich pen
t		Sind neugierig, wol-len mehr wissen	
le		Noch nicht sehr kri-tikfähig	
h			

ung und Interessen verschieden

ung	spannend
st	Geschichten der Bib
schen Wissen- nicht verstehen	Gegenstände/ Bilder
war	Erlebnispädagogisch
	Sie aktiv in die Anda ren
en erleben, nicht	

Pusaudžu vecums no 12 līdz 16 gadiem

Interesanti fakti par šo vecumu

Lielākajai daļai bērnu pubertāte sākas 6. klases beigās. Meitenes tagad sāk pievērst uzmanību savam izskatam. Tās var pavadīt stundas vannas istabā un pie spoguļa. Zēniem pubertāte sākas nedaudz vēlāk, taču viņi ir tikpat iedomīgi kā meitenes. Viņiem kļūst svarīgs savs tēls un tas, ko citi par viņiem domā.

Bērni tagad ir kļuvuši par pusaudžiem. Viņi arvien vairāk laika pavada draugu kompānijās. Vecāku viedoklis vairs nav tik svarīgs. Svarīgāk ir tas, ko domā vienaudži. Skolas noteikumi kļūst par sīkumu, ja visa kompānija tos pārkāpj.

Pretestība pret vecākiem kļūst par normu. Nervus satraucošajā dusmu uzplūdā, kas dažkārt var rasties, abām pusēm mēdz izskanēt arī nepatīkami vārdi.

Pusaudzis nekļūst par jaunu cilvēku. Pusaudža attīstība notiek, balstoties uz viņa bērnības pamatiem.

Pusaudži intensīvi meklē sevi. Viņiem atkal un atkal ir nepieciešams apstiprinājums, ka viņi labi izskatās vai ka viņu pinnes vispār nav redzamas. Pubertātes laikā notiek lielas fiziskas pārmaiņas, taču tikpat lielas ir arī psiholoģiskās pārmaiņas. Cīņa viņu iekšienē var izraisīt biežus dusmu uzliesmojumus,

ar kuriem daudzi vecāki nespēj tikt galā. Pusaudža vecums ir ļoti grūts tiem jauniešiem, kuri bērnībā nav piedzīvojuši ne mīlestību, ne uzticību. Tagad viņiem ir jāattīsta savs raksturs, neaizvadot nevienu, kurš viņiem būtu teicis, ka viņi ir vērtīgi.

Pusaudži spēj izprast sarežģītas domas gaitu. Atšķirībā no bērniem, kuriem nepieciešama loģiska secība, viņi spēj komentēt notikumus. Tas nozīmē, ka, piemēram, viņi var tev pastāstīt, ko skolotājs viņiem stāstījis par demokrātiju, bez nepieciešamības izklāstīt tev visu iepriekšējo notikumu gaitu.

Viena no svarīgākajām tēmām jauniešiem ir mīlestība un draudzības attiecības ar pretējo dzimumu. Mūsdienu medijos tiek radīts pilnīgi nepareizs priekšstats par to, kādām būtu jābūt ideālām attiecībām. Tā kā jaunieši šajā jomā ir īpaši meklējumos, viņiem ir nepieciešams atbalsts. Lai gan daudziem grupu vadītājiem ir grūti atrast pareizos vārdus, par šo tēmu tomēr vajadzētu runāt atklāti. Pusaudžiem jau agrīnā vecumā ir skaidri jāizskaidro, ko Dievs domā par seksualitāti.

Tās ir svarīgas tēmas, kas kristiešu aprindās bieži tiek uzskatītas par tabu. Attiecības ir labas, ja vien tās ir Dieva svētītas. Šis teikums jauniešiem vēl nešķiet īpaši saprotams. Pārējie klasesbiedri vienkārši vēlas satikties ar to, kurš izskatās vislabāk. Mums atkal ir jāpalīdz jauniešiem saprast attiecību patieso jēgu. Tas ietver arī pacietību, gaidot īsto cilvēku.

Attiecībā uz jauniešu grupu

Pusaudzim ir nepieciešama persona ārpus ģimenes, kurai viņš var pilnībā uzticēties. Tomēr ģimene joprojām ir ļoti svarīga. Tā sniedz pusaudzim stabilitāti.

Tā kā mēs zinām, ka jaunieši ir ļoti orientēti uz grupu, mums jācenšas iedvesmot visu grupu. Mūsu kā grupas vadītāju iespēja ir izmantot šo grupas saliedētību. Mums jākļūst par daļu no grupas, ko jaunieši pieņem. Tomēr nedrīkstam būt „vilks aitas ādā", kas vēlas jauniešus iebāzt pieaugušo rāmjos. Ja kāds aktivitāšu priekšlikums pusaudžiem nepatīk, nevajadzētu uzstāt uz savu autoritāti, bet gan reizēm piekāpties. Tomēr jāņem vērā, ka tas neattiecas uz drošības noteikumiem un negadījumu riskiem. Kā vadītājiem mēģiniet iejusties grupā un pievērsties tēmām, kas viņus interesē. Šeit ir nepieciešama zināma spontanitāte. Pusaudži parasti ir skeptiski. Viņus ir grūti motivēt, un patiesībā viņi vēlas vienkārši pavadīt laiku. Mēģiniet viņus pamudināt izkāpt no savas komforta zonas.

Ticības attīstība

Pusaudži tic tam, kam tic viņu draugi. Tas var būt patēriņa mānija vai, labākajā gadījumā, kristīgā ticība. Pusaudžu garastāvokļa svārstību dēļ labā pašsajūta kļūst svarīgāka par pašu pārliecību.

Daži jaunieši pievēršas ticībai tikai tāpēc, ka to dara pārējie grupas biedri vai arī tāpēc, ka vēlas iepatikties savam grupas vadītājam. Tāpēc nav pārsteidzoši, ja pusaudzis sāk šaubīties par savu ticību, mainoties viņa atsauces grupai. Tomēr, pieaugot vecumam, ticība var kļūt stabilāka un pārvērsties par stingru pārliecību.

Neskatoties uz pagātnē iemītām takām, neviens nevar pateikt, kā cilvēks attīstīsies tālāk. Daudzi cilvēki neizkāpj ārpus grupas ticības robežām vai nevēlas attīstīties tālāk.

Vēlajā pusaudža vecumā vai dažreiz pat nekad rodas meklējošs ticības posms. Apzinoties savu identitāti, tiek rosināta atbilžu meklēšana. Piemēram, ja pusaudzis nāk no kristīgas ģimenes un jau agri ir publiski pievērsies ticībai, jo to no viņa gaidīja, tas tomēr var būt tikai piederības ticība. Ja pusaudzis saskaras ar citiem uzskatiem, kas neizriet no viņa nevainojamās kristīgās pasaules, tas var viņu pārāk apgrūtināt. Viņš sāk meklēt un izmēģināt jaunas lietas, meklēt jaunus dzīves mērķus, par kuriem vēlāk varētu nožēlot.

Pēc meklējošās ticības seko pēdējais posms – paša izveidota ticība. Šajā posmā cilvēks ir atklājis ticību sev pašam, neatkarīgi no kādas grupas vai kultūras. Šai ticībai nav obligāti jābūt kristīgai. Arī citās reliģijās vai pārliecībās ir saskatāms līdzīgs attīstības posms. Tāpēc evaņģelizācijas laikā ir jāpievērš uzmanība tam, lai neapvainotu viņus, ka viņu ticība esot nepareiza. Kristīgā ticība ir jāsludina tā, lai viņi tiktu motivēti personīgi uzticēties šim Kungam.

Attiecībā uz klusuma laiku/lūgšanu/informāciju

Vispirms ir jāiegūst jauniešu uzticība. Tikai tad, ja pusaudži uzskata organizāciju par labu, viņi patiešām kaut ko uzņem.

Aktivitātēs un spēlēs viņi piedalās, ja var satikties ar grupu. Viņi pieņem evaņģēliskos jautājumus, galvenais, lai grupa būtu klāt.

Arī lūgšanu brīžos ir svarīgi iedvesmot visu grupu. Tomēr nedrīkst aizmirst nevienu atsevišķu jauniešu. Īpaši ticības jomā ir jāpievērš uzmanība tam, lai sasniegtu katru atsevišķi. Ja mēs varam radīt pusaudzim sajūtu, ka Dievs par viņu interesējas, pat ja viņš nav grupā, viņš ir spējis veikt lielu soli savā ticības dzīvē.

Jaunatnes darbiniekam galvenokārt nepieciešamas divas lietas: dievišķa pacietība, lai atpazītu pareizo brīdi, un mīlestība pret tauriņiem. Daudzi pusaudži ticībā ir ļoti nepastāvīgi un vēl nav sasnieguši stabilitāti. Neapvainojieties uz viņiem, ja reiz viņi ticības dzīvē atkāpsies dažus soļus atpakaļ. Laika gaitā viņi, iespējams, atkal spers dažus soļus uz priekšu.

Kompetences saraksts

Sachkompetenz	Selbstkompetenz	klung	spannend
Verstehen kompli-zierte Gedanken-gänge	Sich selber am su-chen		Weltprobleme
Breites Allgemein-wissen	Wenig emotionale Kontrolle	nörigkeitsgefühl	Prominente/ Medien
Arbeiten zielorien-tierter	Werden selbstständ-dig	rbild	Beziehungen (Mann/F Frau/Frau)
Abstraktes Denken		n, diskutieren	Extremglaube –> Mission, Strassena tiert)
			Biographien von gross ten
			„hängen/ chillen“ einfa

Nobeiguma vārdi

Tomēr nedrīkstam aizmirst: mēs varam bērnus sadalīt grupās, taču katrs no viņiem paliek atsevišķa personība ar savām īpatnībām un savu attīstības līmeni.

Dievs ir radījis katru cilvēku unikālu. Vienmēr būs gan vieglāki, gan grūtāki bērni. Lai ikvienam dāvātu vienādu mīlestību, atceries to atkal un atkal.

Attēla avots

Titullapa attēls: Juropaarchiv, www.juropa.net

Kompetences saraksts: Jeannine Weibel

Weitere Informationen

Tags
Bērnu attīstība

Vecums
4–7 gadi
8–12 gadi

Dalībnieku skaits
Dati nav pieejami.

Bībele
Šī informācija nav pieejama.

Ilgums
Dati nav pieejami.

Materiāls
Nav

Failu lejupielāde
Failu lejupielādes nav

KI Generierter Inhalt
Saturs
Tags
Vecums
Dalībnieku skaits
Bībele
Ilgums
Materiāls

© YoungstarsWiki | https://youngstarswiki.org/lv/wiki/art/kompetencu-attistisana-berniba-un-jauniba